

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ο αντίκτυπος των νομοθετικών εμποδίων στα κράτη μέλη επί της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ»

(διερευνητική γνωμοδότηση κατόπιν αίτησης της Τσεχικής Προεδρίας)

(2009/C 277/02)

Εισηγητής: ο κ. Joost van IERSEL

Με την από 27ης Ιουνίου 2008 επιστολή του, ο κ. Alexandr Vondra, αντιπρόεδρος της Τσεχικής Κυβέρνησης, αρμόδιος για Ευρωπαϊκές Υποθέσεις, ζήτησε, εξ ονόματος της Τσεχικής Προεδρίας του Συμβουλίου, από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να εκπονήσει διερευνητική γνωμοδότηση με θέμα:

Ο αντίκτυπος των νομοθετικών εμποδίων στα κράτη μέλη επί της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ.

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, ενέκρινε τη γνωμοδότησή του στις 24 Απριλίου 2009 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. van Iersel.

Κατά την 453η σύνοδο ολομέλειάς της, της 13ης και 14ης Μαΐου 2009 (συνεδρίαση της 14ης Μαΐου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 198 ψήφους υπέρ, 4 ψήφους κατά και 10 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η εσωτερική αγορά ως γενικός πολιτικός στόχος για την προαγωγή οικονομικής ανάπτυξης και θέσεων εργασίας και για τη δημιουργία βιώσιμης ανάπτυξης βρίσκεται στο επίκεντρο της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η επιτυχία της ενιαίας αγοράς έγκειται στο γεγονός ότι κατάργησε τεράστιο αριθμό νομικών εμποδίων προς όφελος των πολιτών και των καταναλωτών, των επιχειρήσεων και της κοινωνίας, γενικότερα ⁽¹⁾. Στα πλαίσια αυτά, θεμελιώδης αρχή είναι το κράτος δικαίου.

1.2. Όμως, σε σαφή αντίθεση με την άποψη που εκφράζεται συνήθως, ότι η εσωτερική αγορά έχει ολοκληρωθεί, η οικονομική δυναμική απαιτεί συνεχείς προσπάθειες για τη δημιουργία μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς για τους δημόσιους και τους ιδιωτικούς οικονομικούς παράγοντες σε ολόκληρη την ΕΕ. Επιπλέον, η κοινοτική νομοθεσία δεν έχει εξασφαλίσει ακόμη την αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς σε σημαντικούς τομείς, όπως η χρηματοδότηση και η ενέργεια. Στην παρούσα συγκυρία, απαιτείται επείγοντως ένα αποτελεσματικό νομικό πλαίσιο για τον χρηματοπιστωτικό τομέα.

1.3. Μπροστά στη δεινότερη ύφεση της σύγχρονης ιστορίας και τη συστημική κρίση των χρηματοπιστωτικών αγορών, η αποκατάσταση της αξιοπιστίας και της εμπιστοσύνης στην Ευρώπη έχει καίρια σημασία. Για να αντιμετωπιστεί η κρίση, πρέπει να αναθεωρηθούν οι εφαρμοζόμενες πολιτικές, και ειδικότερα του χρηματοπιστωτικού τομέα. Για να αποφευχθούν οι κίνδυνοι του προστατευτισμού και των πολιτικών επανεθνικοποίησης και για να προστατευθούν οι ανοικτές αγορές της ΕΕ και πέραν αυτής, η ΕΕ οφείλει κατεπείγοντως να χαράξει μία σαφή πολιτική γραμμή. Η ΕΟΚΕ ζητεί από το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να δεσμευθούν ότι θα καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να αποφευχθεί ο προστατευτισμός και ο κατακερματισμός της αγοράς.

1.4. Μέτρα για τη μείωση των επιπτώσεων της κρίσης, όπως άμεσες κρατικές παρεμβάσεις, ή η κρατική ιδιοκτησία των τραπεζών, καθώς και συγκεκριμένα φορολογικά και χρηματοδοτικά μέτρα τόνωσης, που οπωσδήποτε είναι απαραίτητα λόγω της παρούσας κρίσης, δεν θα πρέπει να υπονομεύσουν τους συμφωνημένους μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους της ΕΕ ή να θέσουν σε κίνδυνο τους υφιστάμενους επιτυχείς όρους πλαισίου, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων που θα ισχύουν για τις ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Διαφορετικά ενδέχεται να προκύψουν ευρείας κλίμακας στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Είναι εντούτοις σημαντικό να μάθουμε από την κρίση τι κανόνες και τι είδους χρηματοοικονομική υποστήριξη χρειάζεται να θεσπισθούν για να επιτευχθεί μια μακροχρόνια βιώσιμη ανάπτυξη.

1.5. Η σοβαρότατη οικονομική ύφεση χρειάζεται ένα δίκαιο, εύρωστο και ανθεκτικό περιβάλλον για τους ευρωπαίους εργαζόμενους και τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η οικονομική μεγέθυνση, η κοινωνική πρόοδος, η καινοτομία, η δημιουργία θέσεων εργασίας και η αειφόρος ανάπτυξη. Η ατζέντα Λισσαβώνας - Γκέτεμποργκ ⁽²⁾ παραμένει ο ακρογωνιαίος λίθος για την ανάπτυξη και την απασχόληση, την πρόωθηση της βιωσιμότητας και της καινοτομίας, τόσο εντός της ΕΕ όσο και σε παγκόσμια κλίμακα.

1.6. Από την άποψη αυτή, η βελτίωση της νομοθεσίας και όλων των συναφών πρωτοβουλιών σε κοινοτικό επίπεδο καθώς και η εφαρμογή, η ποιότητα της ορθής μεταφορά τους - και η εφαρμογή τους στα κράτη μέλη και σε περιφερειακό επίπεδο, έχει τεράστια σημασία. Οι βασικοί φορείς, ήτοι η Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και τα ίδια τα κράτη μέλη, πρέπει να παραμείνουν απολύτως προσηλωμένα στους στόχους αυτούς.

1.7. Στον τομέα της χρηστής διακυβέρνησης, εκτός από τους κυβερνητικούς παράγοντες, πρέπει να συνεισφέρουν οι επιχειρήσεις και οι οργανώσεις τους, οι κοινωνικοί εταίροι και η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών ώστε να αισθάνονται συνυπεύθυνοι και υπόλογοι για όλη τη διαδικασία.

⁽¹⁾ Για μια επισκόπηση των εμποδίων που παραμένουν στην ενιαία αγορά, βλ. τη μελέτη του ΠΕΑ της ΕΟΚΕ: http://www.eesc.europa.eu/smo/news/index_en.asp

⁽²⁾ Η σύνοδος κορυφής του Συμβουλίου στο Γκέτεμποργκ, τον Ιούνιο του 2001 πρόσθεσε στην ατζέντα της Λισσαβώνας τη διάσταση του περιβάλλοντος.

1.8. Στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση συμβάλλουν, επίσης, θετικά οι νέες ενότητες, όπως η νέα προσέγγιση και η δέσμη μέτρων 2008 για τα προϊόντα, ο περιορισμός των αδικαιολόγητων διοικητικών επιβαρύνσεων και η αναγνώριση των τυπικών επαγγελματικών προσόντων.

1.9. Οι τρέχουσες εξελίξεις υπογραμμίζουν και πάλι την πάγια άποψη της ΕΟΚΕ ότι η Επιτροπή, ως θεματοφύλακας των Συνθηκών, πρέπει να λαμβάνει περισσότερους πόρους, αντί να παρεμποδίζεται, όπως συμβαίνει συχνά, έτσι ώστε να διασφαλίζει με αποτελεσματικότητα τη συνεκτικότητα της εθνικής νομοθεσίας με τις συμφωνημένες νομικές απαιτήσεις της ΕΕ.

1.10. Η εν εξέλιξη εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες εντός του 2009 θα ανοίξει νέους δρόμους προς όφελος των πολιτών και των επιχειρήσεων. Θα πρέπει ωστόσο να διασφαλισθεί αποτελεσματική εποπτεία για να αποφευχθεί η υποβάθμιση των κοινωνικών, ποιοτικών, περιβαλλοντικών προτύπων και των προτύπων ασφάλειας.

1.11. Η άρση των νομικών εμποδίων και ο τρόπος επίτευξής της απαιτεί, ιδίως σήμερα, καλύτερη επικοινωνιακή στρατηγική τόσο σε επίπεδο Κοινότητας όσο και κρατών μελών. Η επικοινωνία αυτή πρέπει να ενισχύσει την αξιοπιστία της ΕΕ, ν ενθαρρύνει την εμπιστοσύνη μεταξύ των πολιτών και των εταιρειών και να καταπολεμήσει τον ευρωσκεπτικισμό.

1.12. Η άρση των νομικών κωλυμάτων, η βελτίωση της νομοθεσίας και οι συμφωνημένοι όροι πλαίσια στην ΕΕ θα ενισχύσουν επίσης τη θέση της κατά τις διαπραγματεύσεις με άλλους εμπορικούς συνασπισμούς, στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και στον Γύρο της Ντόχα.

1.13. Τέλος, η ΕΕ μπορεί να διδαχθεί από την ιστορία της ότι και στα δύσκολα χρόνια μπορεί να σημειωθεί πρόοδος. Η κρίση της δεκαετίας του 70 και των αρχών της δεκαετίας του 80 τον περασμένο αιώνα επιβεβαίωσε την πολιτική βούληση για μια ΟΝΕ, και είχε ως αποτέλεσμα, το 1985, την Ενιαία Πράξη που ήταν η βάση για «την Ευρώπη του 1992», ο δρόμος προς την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

2. Εισαγωγή

2.1. Η παρούσα διερευνητική γνωμοδότηση, την οποία καταρτίζει η ΕΟΚΕ κατόπιν αίτησης της Τσεχικής Προεδρίας, με θέμα «Ο αντίκτυπος των νομοθετικών εμποδίων στην ανταγωνιστικότητα» εστιάζεται στην επίτευξη μιας εσωτερικής αγοράς χωρίς αδικαιολόγητα διοικητικά κωλύματα η οποία θα βασίζεται στη βελτίωση της νομοθεσίας. Ενιαία αγορά σημαίνει καθιέρωση ενός ασφαλούς και αδιαμφισβήτητου περιβάλλοντος για τους ευρωπαίους πολίτες και τις επιχειρήσεις όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των αγαθών, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων σε ολόκληρη την ΕΕ.

2.2. Στο πρόγραμμά της, η τρέχουσα Προεδρία της Τσεχίας επικεντρώνεται ειδικότερα στην έγκαιρη και σωστή εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες, καθώς και στην περαιτέρω άρση των εμπορικών κωλυμάτων μεταξύ των κρατών μελών, σύμφωνα με την αναθεώρηση της στρατηγικής για την εσωτερική αγορά. Οι στόχοι αυτοί ορθώς θεωρείται ότι εμπίπτουν στην ευρύτερη προοπτική των εθνικών μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων και της στρατηγικής της Λισσαβόνας, καθώς και της αναθεώρησης και ενδεχόμενης αναπροσαρμογής της κατά το 2010.

2.3. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται η σχέση ανάμεσα στη βελτίωση της νομοθεσίας⁽³⁾, τη βελτιωμένη χρήση των αξιολογήσεων σχετικά με τις επιπτώσεις και την εν εξέλιξη εφαρμογή και αξιολόγηση των μέτρων περιορισμού των διοικητικών επιβαρύνσεων για τις επιχειρήσεις, καθώς και η στήριξη για τη θέσπιση μιας πράξης για τις μικρές επιχειρήσεις στην Ευρώπη και μια αειφόρο κοινοτική βιομηχανική πολιτική, περιλαμβανομένης μιας κατάλληλης πολιτικής για την καινοτομία.

2.4. Οι προθέσεις και οι προτάσεις αυτές πρέπει να υλοποιηθούν εν μέσω μιας πολύ σοβαρής οικονομικής ύφεσης⁽⁴⁾. Καθίσταται δε σαφές ότι η Προεδρία, συμπορευόμενη με τις απόψεις της Επιτροπής, προβλέπει στο πρόγραμμά της τη διατήρηση των στρατηγικών προσανατολισμών, όπως αυτοί καθορίστηκαν σε μια ευνοϊκότερη χρονική συγκυρία. Η Προεδρία σκοπεύει, για τον λόγο αυτό, να δώσει νέα ώθηση στην εντολή της νέας Επιτροπής.

2.5. Επιθυμεί να διατηρήσει τις προγενέστερα καταρτισθείσες στρατηγικές πολιτικές, ασχέτως των οποιωνδήποτε βραχυπρόθεσμων μέτρων που πιθανόν να ληφθούν για την απορρόφηση εκτεταμένων αιφνιδιασμών της οικονομικής κρίσης που πλήττουν τους διάφορους κλάδους, τις επενδύσεις και την απασχόληση.

2.6. Η άρση των περιορισμών όσον αφορά την αυθόρμητη περαιτέρω ανάπτυξη των επιχειρήσεων στην Ευρώπη αποτελεί το κύριο θέμα της παρούσας γνωμοδότησης. Υπό την έννοια αυτή, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας πρέπει να οριστεί ως ενίσχυση των ίδων όρων ανταγωνισμού στην ΕΕ, καθιστώντας την κοινή νομοθετική βάση όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματική.

2.7. Ο ακρογωνιαίος λίθος της διαδικασίας αυτής είναι η συμφωνηθείσα ατζέντα για τη βελτίωση της νομοθεσίας και η εστίαση της στην ποιοτική νομοθεσία, στις αξιολογήσεις αντίκτυπου, στην απλούστευση, στη θέσπιση νέων νόμων, όπου χρειάζεται, και στη μείωση του διοικητικού φόρτου με 25 % έως το 2012⁽⁵⁾.

2.8. Η παρούσα γνωμοδότηση εστιάζεται στην άρση των νομικών κωλυμάτων και στην αποτελεσματικότητα της νομοθεσίας μέσω της αποκατάστασης της εμπιστοσύνης στην αγορά έχοντας υπόψη την ολοένα και πιο ισχυρή παγκόσμια διάσταση που λαμβάνουν για την ΕΕ τα ζητήματα της ανταγωνιστικότητας. Όσο καλύτερα λειτουργεί το ρυθμιστικό πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, τόσο ισχυρότερη θα καθίσταται η θέση της ΕΕ στην παγκόσμια σκηνή.

2.9. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη εκφράσει τις απόψεις της επί μιας σειράς τομέων. Καθώς το ζήτημα της ανταγωνιστικότητας είναι εξαιρετικά ευρύ, η παρούσα γνωμοδότηση θα επικεντρωθεί σε μια επιλογή θεμάτων που θεωρούνται ιδιαίτερα επείγοντα υπό τις παρούσες συνθήκες.

⁽³⁾ ΕΕ C 24 της 31ης.1.2006, σελ. 39.

⁽⁴⁾ Βλ. πρόσφατη έκθεση του ΟΟΣΑ υπέρ της συνέχισης ρυθμιστικής και προανταγωνιστικής μεταρρύθμισης κατά την παρούσα κρίση (Με στόχο την ανάπτυξη 2009).

⁽⁵⁾ Βλ. σχετικά την Τρίτη στρατηγική επισκόπηση για τη βελτίωση της νομοθεσίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση COM(2009) 15 τελικό

2.10. Έχουν επιτευχθεί εντυπωσιακές βελτιώσεις όσον αφορά τη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς. Ωστόσο, ταυτοχρόνως δεν χωρά αμφιβολία ότι εξακολουθεί να υπάρχει σοβαρή έλλειψη εναρμόνισης σε συγκεκριμένους τομείς – ενέργεια, χρηματοπιστωτική αγορά, το πιθανώς πρωτοπόρο κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (!) και ανάγκη δράσης στον κοινωνικό τομέα. Οι δράσεις που εφαρμόζει η κάθε κυβέρνηση χωριστά – νομοθεσία και διοικητικές πρακτικές – απαιτούν διαρκή προσοχή από ευρωπαϊκή άποψη (6).

2.11. Η απουσία της επιθυμητής εναρμόνισης ή της ανάληψης δράσης εκ μέρους των κυβερνήσεων δημιουργεί συχνά σοβαρά προβλήματα για τις μεγάλες εταιρείες και παρακωλύει τις επενδύσεις των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε ολόκληρη την ευρωπαϊκή επικράτεια.

2.12. Οι ΜΜΕ αποτελούν ζωτικό τμήμα της συνολικής ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας. Οι μεγάλες εταιρείες είναι απολύτως απαραίτητες για τη διατήρηση της ευρωπαϊκής ισχύος. Ωστόσο, λόγω της ανάθεσης υπεργολαβιών, του κατακερματισμού των επιχειρηματικών διαδικασιών και της αλυσίδας εφοδιασμού και προστιθέμενης αξίας, οι ΜΜΕ αποτελούν τους κινητήριους μοχλούς για τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Διακρίνονται κατά κανόνα από επαρκή ευελιξία όσον αφορά την προσαρμογή στην απαιτούμενη αειφόρο παραγωγή και συχνά αποτελούν, ιδίως ως εταίροι στην αλυσίδα προστιθέμενης αξίας και εφοδιασμού, την πηγή εφευρέσεων και νέων συστημάτων που προάγουν την αειφόρο και οικολογική παραγωγή.

2.13. Τα νομικά κωλύματα δεν πλήττουν μόνο τις επιχειρήσεις αλλά και τη διασυνοριακή κυκλοφορία των εργαζομένων (7). Είναι σημαντικό να διασφαλισθεί ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι κανόνες της αγοράς εργασίας τηρούνται για όλους τους εργαζόμενους (8).

3. Πλαίσιο και γενικά σχόλια

3.1. Η ενιαία αγορά είναι μια δυναμική έννοια. Το περιεχόμενό της και η δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού για τους οικονομικούς παράγοντες της Ευρώπης καθορίζονται από τους κατάλληλους πολιτικούς στόχους της ΕΕ και τους εγγυάται η ευρωπαϊκή νομοθεσία. Εξάλλου, οι στόχοι και οι κανόνες υπόκεινται σε προσαρμογές με την πάροδο του χρόνου, εξαιτίας των μεταβαλλόμενων συνθηκών. Εφόσον είναι απαραίτητο και ενδεδειγμένο, πρέπει να ληφθούν το συντομότερο δυνατό ειδικά και συγκεκριμένα μέτρα που να καθιστούν σαφές ότι οι οικονομικές ελευθερίες και οι κανόνες περί ανταγωνισμού δεν έχουν προτεραιότητα έναντι των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων.

3.2. Η τρέχουσα οικονομική ύφεση, πλήττει τους πάντες οικονομικά και κοινωνικά. Επηρεάζει επίσης τη θέση της Ευρώπης ως

(6) Βλ. στο πλαίσιο αυτό το πρόσφατο διαφωτιστικό έντυπο με τίτλο «When will it really be 1992?» (Πότε θα έρθει πραγματικά το 1992;) των ολλανδικών ομοσπονδίων εργοδοτών (VNO – NCW, MKB – που δημοσιεύτηκε τον Δεκέμβριο του 2008). Το 1992 είχε κηρυχθεί τότε ως το έτος ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς.

(7) ΕΕ C 228 της 22.9.2009, σ. 14

(8) Βλ. γνωμοδότηση με θέμα «Εντοπισμός των κυριότερων εμποδίων κινητικότητας στην εσωτερική αγορά εργασίας» ΕΕ C 228 της 22.9.2009, σ. 14, σημείο 1.5.

παγκόσμιου παράγοντα. Ενδεχομένως, σε έκτακτες περιστάσεις χρειάζονται έκτακτες προσαρμογές και λύσεις – π.χ. σημαντική κρατική βοήθεια, που εγκρίθηκε «για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους (9)» σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τις «έκτακτες ανάγκες» (10) – όμως δεν πρέπει να αμφισβητηθούν συνθήκες πλαίσια που έχουν συναφθεί, ενώ κάθε παρέμβαση θα πρέπει να αιτιολογείται δεόντως.

3.3. Συχνά η εθνική νομοθεσία καταρτίζεται κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται σε όλων των ειδών τις προκλήσεις σε εθνικό πλαίσιο. Στο πλαίσιο αυτό, είναι αναγκαία και πρέπει να ενθαρρύνονται τα μόνιμα προγράμματα άρσης υφιστάμενων και δυνητικών νομοθετικών κωλυμάτων μεταξύ των κρατών μελών.

3.4. Τα βραχυπρόθεσμα κίνητρα, ιδίως σήμερα, μπορούν εύκολα να υπονομεύσουν την πολιτική βούληση για την ανάληψη της δέουσας δράσης. Ο ανοικτός ή κρυφός προστατευτισμός караδοκεί. Περισσότερο από ποτέ χρειάζεται μια σαφής έκκληση για τη συνέχιση όσων δράσεων έχουν δρομολογηθεί σχετικά με τα νομοθετικά κωλύματα. Όσο καλύτερα προετοιμάζουμε τον δρόμο τώρα, τόσο ανθεκτικότερη θα είναι στο μέλλον η ευρωπαϊκή οικονομία.

3.5. Η σημερινή κατάσταση απαιτεί αναμφίβολα ενισχυμένες προσπάθειες για τον καθορισμό διαφανών νέων συνθηκών πλαισίων στον τομέα της χρηματοδότησης και της ενέργειας.

3.5.1. Στο πλαίσιο της τρέχουσας οικονομικής κρίσης, τα κράτη έχουν κερδίσει έδαφος ως κεντρικοί φορείς του οικονομικού συστήματος, παρέχοντας σημαντική «έκτακτη» βοήθεια σε μείζονα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Πέραν από τον δυνητικό αντίκτυπο στα δημόσια οικονομικά, η προσέγγιση αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, εάν δεν εφαρμόζονται οι νόμοι για τις κρατικές ενισχύσεις (11) και να θέσει σε μειονεκτική θέση τις τράπεζες που λειτουργούν με πιο δεοντολογικό τρόπο.

3.5.2. Παρότι η ΕΟΚΕ δεν αμφισβητεί την ανάγκη έγκαιρης παρέμβασης σε αυτές τις έκτακτες περιστάσεις, είναι σημαντικό να υπάρχει στενή παρακολούθηση (12) όσον αφορά την εξέλιξη της κατάστασης, προκειμένου να διασφαλίζονται η υφιστάμενη συνεκτικότητα, το κράτος δικαίου και το επίπεδο του ανταγωνισμού εντός της ευρωπαϊκής αγοράς, παράγοντες που είναι όλοι σημαντικοί για τους πολίτες και την οικονομία.

(9) Βλ. άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης ΕΚ. Πρόκειται για συνειδητή αλλαγή της νομικής βάσης από το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) που εφαρμόζεται συνήθως. Παρέχει τη δυνατότητα για οικονομική ενίσχυση των κρατών μελών που πιθανόν να οδηγήσει σε στρεβλώσεις. Επιπλέον, «αυτή η συνειδητή και εγκεκριμένη στρέβλωση οφείλει να παρακολουθείται και να εποπτεύεται αυστηρά από την Επιτροπή, και να διορθωθεί όταν οι οικονομικές συνθήκες εξομαλυνθούν», βλ. γνωμοδότηση ΕΕ C 228 της 22.9.2009, σ. 47.

(10) ΕΕ C 16 της 22.1.2009, σ. 1.

(11) ΕΕ C 270 της 25ης.10.2008, σελ. 8, ΕΕ C 10 της 15ης.1.2009, σελ. 2, ΕΕ C 72 της 26ης.3.2009, σελ. 1.

(12) Ο όρος «παρακολούθηση» χρησιμοποιείται εδώ, όπως και στα σημεία 4.2.1 και 4.2.6 με τη γενική έννοια χωρίς λεπτομερή ορισμό του ρόλου και της εντολής της Επιτροπής. Ποικίλει ανάλογα με τα νομικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στις συγκεκριμένες περιστάσεις.

3.5.3. Χρειάζονται νέες συνθήκες-πλαίσια και νέες νομικές διατάξεις. Πρέπει να επικεντρώνονται σε μια ευρωπαϊκή –ή τουλάχιστον στενά συντονισμένη σε ευρωπαϊκό επίπεδο– επίβλεψη του τραπεζικού τομέα, στον απαραίτητο κανονισμό του οικονομικού τομέα, και στις πραγματικά αποκλίνουσες πολιτικές έναντι των τραπεζών (13). Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι είναι ανάγκη για βελτίωση της νομοθεσίας και έλεγχο του χρηματοπιστωτικού τομέα, όπως προτείνεται στην έκθεση *de Larosière*, εκ μέρους της Επιτροπής, κατά την Τσεχική Προεδρία (14). Εκτός από τον τραπεζικό τομέα, η ευρωπαϊκή επίβλεψη πρέπει να περιλαμβάνει και τον ασφαλιστικό.

3.5.4. Η επικείμενη συζήτηση για μια νομική χρηματοπιστωτική αρχιτεκτονική πρέπει να θέτει επίσης ως στρατηγικό στόχο ένα αξιόπιστο πλαίσιο για τη μελλοντική ευελιξία της ευρωπαϊκής οικονομίας, γενικότερα. Μέχρι σήμερα, η ευρύτερη αυτή προοπτική δεν προβάλλεται αρκετά.

3.5.5. Η ενέργεια ως βασική πρώτη ύλη για όλη την κοινωνία μπορεί να είναι από πολλές απόψεις - τιμές, κρατική παρέμβαση βαθμός απελευθέρωσης, ανταγωνισμός, κλπ.- μια τεράστια (ανεπιθύμητη) πηγή νομικών κωλυμάτων, που εμποδίζουν πραγματικές ισότητες συνθήκες, με πιθανές αρνητικές συνέπειες για άλλους βιομηχανικούς τομείς. Η άρση παρόμοιων διαρθρωτικών και των νομικών κωλυμάτων στο εσωτερικό εμπόριο και στις επενδύσεις θα έπρεπε να αποτελέσει πολύ σημαντικό κίνητρο για τη δημιουργία μιας κοινής αγοράς ενέργειας.

3.6. Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού (ΑΜΣ) (15) έχει εγείρει υψηλές προσδοκίες όσον αφορά τη δυνατότητα συντονισμού των εθνικών δράσεων. Η ελαστική αυτή προσέγγιση αφήνει μεγάλο περιθώριο χειρισμών στα κράτη μέλη, πράγμα που αποτελεί πρόσθετη πηγή νομικών κωλυμάτων. Θα ήταν ευπρόσδεκτη μια πιο δομημένη προσέγγιση.

3.7. Εν προκειμένω, ένα σημαντικό θέμα προς συζήτηση είναι κατά πόσο θα έπρεπε σε συγκεκριμένες περιπτώσεις να επιλέγονται κοινοτικές οδηγίες ή κανονισμοί ως η πλέον κατάλληλη νομική βάση ενοποίησης. Παρομοίως, η ΕΟΚΕ τονίζει ότι σε πολλές περιπτώσεις είναι ιδιαίτερα ωφέλιμη η περαιτέρω προώθηση της τυποποίησης, η οποία οδηγεί, μεταξύ άλλων, σε ένα διαφανές περιβάλλον και σε βελτίωση της διαλειτουργικότητας.

3.8. Τα κωλύματα στο ανταγωνιστικό περιβάλλον της Ευρώπης είναι πολλαπλά. Μπορούν βασικά να ταξινομηθούν σε διάφορες κατηγορίες, καθεμιά από τις οποίες πρέπει να αντιμετωπιστεί με τον δικό της τρόπο:

3.8.1. Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει απλώς τα υφιστάμενα κωλύματα που αντιμετωπίζουν τόσο οι πολίτες όσο και οι εταιρείες που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν σε ένα άλλο κράτος μέλος. Αυτού του είδους τα κωλύματα μπορεί να οφείλονται σε εθνικούς νόμους, κανονισμούς ή διοικητικές διαδικασίες που δεν εξαρτώνται

από την κοινοτική νομοθεσία και τη μεταφορά της αυτή καθεαυτήν, και συνεπώς είναι πιο δύσκολο να προβλεφθούν εκ των προτέρων από μια εταιρεία που σχεδιάζει να αναπτύξει διασυνοριακές δραστηριότητες.

3.8.2. Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση δεν οδηγεί απαραίτητως σε περιορισμό των εθνικών κανόνων: πολλές φορές μάλιστα οδηγεί στο ακριβώς αντίθετο. Πολύ συχνά, αυτοί οι (πρόσθετοι) εθνικοί κανόνες δημιουργούν συμπληρωματικούς φραγμούς. Επιπλέον, στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση, οι διάφορες ειδικές νομικές διατάξεις μπορούν εύκολα να έχουν επιπτώσεις προστατευτικού χαρακτήρα.

3.8.3. Ένα άλλο είδος κωλυμάτων μπορεί να προκύψει από υφιστάμενες πρωτοβουλίες, όπως οι υπηρεσίες ολοκληρωμένης εξυπηρέτησης επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν ήδη συσταθεί, αλλά δεν λειτουργούν πλήρως, όπως αναμενόταν. Αυτό μπορεί να προκληθεί από έλλειψη επαρκών πόρων ή από άλλου είδους προβλήματα, όπως η διαθεσιμότητα πληροφοριών μόνο στη γλώσσα της εκάστοτε χώρας.

3.8.4. Ένα τέταρτο είδος εμποδίων είναι οι επιθυμητές πρωτοβουλίες για τη δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού, οι οποίες ωστόσο είτε δεν αναλαμβάνονται είτε δεν υλοποιούνται πλήρως. Αυτού του είδους τα κωλύματα προκύπτουν από την ανεπαρκή τήρηση των ευρωπαϊκών νομοθετικών ή ρυθμιστικών κανόνων από τα κράτη μέλη (16).

3.8.5. Άλλα ειδικά κωλύματα που πρέπει να επισημανθούν στο σημείο αυτό προκαλούνται, μεταξύ άλλων, από τη διάκριση μεταξύ μελών της ευρωζώνης και λοιπών κρατών μελών, από τις υποχρεωτικές γλώσσες εργασίας στα κράτη μέλη, από τα αποκλίνοντα φορολογικά καθεστώτα και φορολογικές βάσεις.

3.9. Ορισμένα από τα προαναφερθέντα κωλύματα αποτελούν υποπροϊόν των χαρακτηριστικών των εθνικών διοικητικών και νομοθετικών συστημάτων. Αυτό πρέπει να συντελέσει ώστε να δοθεί μεγάλη έμφαση στη σύγκλιση της επεξεργασίας των διασυνοριακών προβλημάτων.

3.10. Εάν δεν συντονίζονται καταλλήλως, τα συγκεκριμένα οικονομικά κίνητρα και ιδίως εάν δεν εφαρμόζονται οι κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, τότε μπορεί να προκύψουν νέα κωλύματα. Η ΕΟΚΕ επιμένει ότι σε όλες τις περιπτώσεις το κοινοτικό κεκτημένο – κανονισμοί και μέσα – πρέπει να εφαρμόζονται.

3.11. Κρίνεται ιδιαίτερα ευπρόσδεκτη η λειτουργία ειδικών δικτύων μεταξύ της ΕΕ και των εθνικών διοικήσεων, όπως το Enterprise Europe Network, το SOLVIT, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού και οι επιγραμμικές πλατφόρμες ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, που επικεντρώνονται στην άρση των περιττών εμποδίων.

3.12. Η έλλειψη συνεργασίας και αμοιβαίας πληροφόρησης μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών για την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ αποτελεί πολύ σοβαρό πρόβλημα. Η ΕΟΚΕ προετοιμάζει τώρα μία γνωμοδότηση σχετικά με την πρωτοβουλία για το σύστημα πληροφόρησης της εσωτερικής αγοράς (IMI) (17).

(13) ΕΕ C 224 της 30ης.8.2008, σ. 11.

(14) Βλ. Έκθεση *de Larosière* για την επίβλεψη του χρηματοπιστωτικού τομέα στην ΕΕ (*de Larosière Report on financial supervision in the EU*), 25 Φεβρουαρίου 2009.

(15) Η μέθοδος αυτή προβλέπει ένα πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ στους τομείς πολιτικής που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους, όπως η απασχόληση, η κοινωνική προστασία, η κοινωνική ένταξη, η εκπαίδευση, η νεολαία και η κατάρτιση. Πρόκειται για ένα τυπικά διακυβερνητικό εργαλείο πολιτικής. Για περισσότερες πληροφορίες: http://europa.eu/scadplus/glossary/open_method_coordination_el.htm.

(16) ΕΕ C 325 της 30ης.12.2006, σελ. 3.

(17) Βλ. COM(2008) 703, και επίσης ΕΕ C 325 της 30ης.12.2006, σελ. 3.

3.13. Επιπλέον, η αυξανόμενη επικοινωνία μεταξύ των εθνικών διοικήσεων μπορεί επίσης να αποτελέσει ένα πρόσθετο μέσο ελέγχου των δυνητικών (συγκεκριμένων) κωλυμάτων που προκύπτουν από εθνικούς κανόνες και υποχρεώσεις σε συγκεκριμένους τομείς.

3.14. Παρομοίως, έχει καίρια σημασία η κατάρτιση και η προετοιμασία των δημόσιων υπαλλήλων που ασχολούνται με την κοινοτική νομοθεσία. Προς τον σκοπό αυτό, απαιτούνται επαρκείς πόροι για τη διαρκή επιμόρφωσή τους. Τούτο έχει ιδιαίτερη σημασία δεδομένης της μεγαλύτερης έμφασης στα εργαλεία χάραξης πολιτικής βάσει στοιχείων και της αυξανόμενης χρήσης τους, όπως είναι οι αξιολογήσεις επιπτώσεων και ο υπολογισμός των διοικητικών επιβαρύνσεων.

3.15. Η ΕΟΚΕ έχει υποστηρίξει σε διάφορες γνωμοδοτήσεις της ότι είναι απαραίτητη η εκ μέρους της Επιτροπής αποτελεσματική παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας και των συμφωνιών της ΕΕ στα κράτη μέλη.

3.16. Όσον αφορά τη χρηστή διακυβέρνηση της ενιαίας αγοράς, εκτός από τους κυβερνητικούς φορείς, οι επιχειρήσεις και οι επιχειρηματικές οργανώσεις, οι κοινωνικοί εταίροι και η οργανωμένη κοινωνία πολιτών πρέπει να συνεισφέρουν με το μερίδιό τους και να αισθάνονται συνυπεύθυνοι και υπόλογοι για την προώθηση των συνθηκών πλαισίου για ένα πεδίο δραστηριότητας ίσων ευκαιριών στην Ευρώπη. Τα μέσα είναι: πρακτική εμπειρία, ανταλλαγές ορθών πρακτικών, αυτορρύθμιση, κοινωνικοί διάλογοι σε διάφορα επίπεδα, επικοινωνία και ενημέρωση, και άλλα.

4. Ειδικά ζητήματα

4.1. Βελτίωση της νομοθεσίας

4.1.1. Η βελτίωση της νομοθεσίας αποτελεί σημαντική στρατηγική για ένα ευέλικτο επιχειρηματικό περιβάλλον. Η ατζέντα για τη βελτίωση της νομοθεσίας, όπως ορίζεται στο σημείο 2.7, αποτελεί το βασικό μοχλό αυτής της στρατηγικής.

4.1.2. Η βελτίωση της νομοθεσίας σχετίζεται τόσο με την επιλογή των θεμάτων που πρέπει να εναρμονιστούν σε επίπεδο ΕΕ όσο και με τη νομοπαρασκευαστική διαδικασία, π.χ. μέσω κανονισμών, λεπτομερών οδηγιών ή οδηγιών πλαισίων. Τα νομικά κωλύματα μεταξύ των κρατών μελών μπορούν να παραμείνουν ανέπαφα όταν οι οδηγίες είναι υπερβολικά αόριστες ή ορίζουν μόνο ελάχιστα πρότυπα.

4.1.3. Η ΕΟΚΕ έχει επανειλημμένως εκφράσει την ικανοποίησή της για τη στοχοθετημένη αναθεώρηση της κοινοτικής νομοθεσίας από την Επιτροπή. Μια τέτοια αναθεώρηση μπορεί να συμβάλει στις ρυθμίσεις λόγω των μεταβαλλόμενων περιστάσεων και στην κατάργηση των υφιστάμενων νομικών εμποδίων.

4.1.4. Πρέπει να αναγνωριστεί ότι ορισμένα θέματα δεν προσφέρονται για εναρμόνιση λόγω των διαφορετικών νομοθετικών πλαισίων των κρατών μελών. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει τα δυνητικά νομικά κωλύματα να υπόκεινται σε ειδική εξέταση.

4.1.5. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πραγματοποιεί με επιτυχία αξιολογήσεις επιπτώσεων, μολονότι στον τομέα αυτό

υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις σε επίπεδο κρατών μελών. Το γεγονός αυτό υπονομεύει τις ίσες συνθήκες ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις και για την κινητικότητα γενικά.

4.1.6. Οι αξιολογήσεις επιπτώσεων αποτελούν ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο, τόσο για την καταπολέμηση των υπερβολικών ρυθμίσεων, όσο και ενόψει των νέων κανόνων. Έχουν ως αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη συνειδητοποίηση του θέματος εκ μέρους της Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Η ΕΟΚΕ εμμένει στην άποψη ότι το Συμβούλιο και το ΕΚ οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τις αξιολογήσεις επιπτώσεων και τις επικαιροποιήσεις τους καθ' όλη τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας.

4.1.7. Οι αξιολογήσεις επιπτώσεων απαιτούν μια συνολική και ολοκληρωμένη προσέγγιση όχι μόνο στις τεχνικές πτυχές των αγαθών και των υπηρεσιών, αλλά και των συνεπειών τους, όπως στο περιβάλλον και τον καταναλωτή. Από την άλλη πλευρά, στη νομοθεσία για το περιβάλλον και τον καταναλωτή θα έπρεπε να λαμβάνεται πάντα υπόψη η ανάγκη για μια ανταγωνιστική βιομηχανία. Στις επιτυχημένες αξιολογήσεις επιπτώσεων έχουν τη θέση τους όλοι οι φορείς.

4.2. Εφαρμογή και εκτέλεση ⁽¹⁸⁾

4.2.1. Η ορθή και έγκαιρη εφαρμογή και εκτέλεση στο εσωτερικό της χώρας αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της βελτίωσης του νομοθετικού έργου. Από την πράξη φαίνεται ότι τόσο η μη ικανοποιητική όσο και η υπερβολική εφαρμογή (αποφυγή συσώρευσης υπερβολικά πολλών ρυθμιστικών παρεμβάσεων (το αποκαλούμενο goldplating) και η τυχαία επιλογή (cherry picking)) αποτελούν κύρια πηγή νομικών κωλυμάτων, διασυννοριακών προβλημάτων και προστατευτισμού. Για τον λόγο αυτό, πρέπει επίσης να αξιολογηθούν προσεκτικά οι πόροι και τα εργαλεία που χρειάζονται για την παρακολούθηση και την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας σε επίπεδο κρατών μελών.

4.2.2. Πρέπει να τηρείται η αρχή της επικουρικότητας, όχι όμως μονομερώς. Πράγματι, η ΕΕ οφείλει να μην παρεμβαίνει σε εθνικές διαδικασίες και διοικητικά συστήματα. Αλλά σύμφωνα με τη Συνθήκη, η ΕΕ οφείλει να διασφαλίζει τους στόχους και τη λειτουργία της αγοράς βάσει των συμφωνηθέντων κανόνων. Τα πρακτικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις, άλλοι οργανισμοί και οι πολίτες μπορούν να επιλυθούν με ικανοποιητικό τρόπο μόνο υπό την προϋπόθεση αυτή.

4.2.3. Με άλλα λόγια, η σχέση μεταξύ των κοινοτικών κανόνων και της επικουρικότητας είναι λεπτή. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι στο πλαίσιο της διαδικασίας εμβάθυνσης της ολοκλήρωσης, η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ του απαραίτητου σεβασμού των εθνικών διοικητικών παραδόσεων και συστημάτων και της κοινοτικής παρακολούθησης πρέπει να ορίζεται και να εφαρμόζεται βάσει των στόχων που έχουν συμφωνηθεί.

4.2.4. Από την άποψη αυτή, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές αποτελούν ειδική περίπτωση σε ορισμένα κράτη μέλη εφόσον είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Οι αρχές αυτές πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη το κοινοτικό δίκαιο.

⁽¹⁸⁾ ΕΕ C 24 της 31ης.1.2006, σελ. 52.

4.2.5. Ένας άλλος τεράστιος και σημαντικός τομέας είναι οι «δημόσιες συμβάσεις». Παρά την εφαρμογή των οδηγιών του 2004, εξακολουθούν να ισχύουν παραδοσιακές πρακτικές και διοικητικές διαδικασίες, περιλαμβανομένων των νομικών εμποδίων, που αποτελούν τροχοπέδη για τον διασυνοριακό ανταγωνισμό στις δημόσιες συμβάσεις. Οι δημόσιες συμβάσεις είναι ένας τομέας για τον οποίο απαιτείται διαρκής προσοχή, παράλληλα με την τήρηση του δικαιώματος για τη διεξαγωγή συλλογικών διαπραγματεύσεων μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.

4.2.6. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να βελτιωθεί σημαντικά η διακυβέρνηση προκειμένου να αρθούν τα νομοθετικά κωλύματα στην ΕΕ.

4.2.6.1. Η υφιστάμενη ανατροφοδότηση σχετικά με την εφαρμογή στην πράξη της νομοθεσίας δεν είναι ικανοποιητική ⁽¹⁹⁾.

4.2.6.2. Ως αναπόσπαστο μέρος του κράτους δικαίου, η παρακολούθηση από την Επιτροπή πρέπει να επεκταθεί συστηματικά στην εφαρμογή και στην επιβολή του κοινοτικού δικαίου. Το ζήτημα χρίζει ιδιαίτερης προσοχής και πολιτικής συζήτησης.

4.2.6.3. Εξάλλου, είναι ευκαίια η δημιουργία δικτύων αξιολόγησης μεταξύ των εθνικών διοικήσεων ⁽²⁰⁾ εκεί όπου δεν υπάρχουν ακόμη, καθώς και η ενθάρρυνση των διοικητικών δεξιοτήτων στα κράτη μέλη.

4.2.6.4. Με το ίδιο πνεύμα, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως την πρόσφατη καθιέρωση του δικτύου παρακολούθησης της επικουρικότητας από την Επιτροπή των Περιφερειών, με σκοπό τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ της ΕΕ και των τοπικών και περιφερειακών αρχών.

4.2.6.5. Η Επιτροπή πρέπει να εγγυηθεί ότι οι εθνικοί ρυθμιστικοί φορείς εφαρμόζουν τους κανόνες της ΕΕ με παρόμοιο και συντονισμένο τρόπο.

4.2.6.6. Η ευκαίια διακυβέρνηση που αναφέρεται στο σημείο 4.2.6. πρέπει επίσης να εφαρμόζεται και στην περίπτωση των παράνομων κωλυμάτων που οφείλονται συχνά στις ισχύουσες διοικητικές πρακτικές.

4.3. Η ενιαία αγορά υπηρεσιών

4.3.1. Η Ευρώπη βρίσκεται σε κρίσιμη καμπή όσον αφορά την εσωτερική αγορά υπηρεσιών. Η κατάσταση της μεταφοράς και της εφαρμογής της οδηγίας για τις υπηρεσίες, η οποία προβλέπεται για τα τέλη του 2009, πρέπει να παρακολουθηθεί στενά, για να διασφαλιστεί ότι δεν θα προστεθούν νέα κωλύματα και νέες αποκλίσεις σε εθνικό επίπεδο. Δεν πρέπει, ωστόσο να υποβαθμιστούν τα κοινωνικά, ποιοτικά και περιβαλλοντικά πρότυπα καθώς και τα πρότυπα ασφάλειας. Για την εφαρμογή της ευρωπαϊκής οδηγίας σχετικά με τις υπηρεσίες απαιτείται επαρκώς εκπαιδευμένο διοικητικό προσωπικό (ξένες γλώσσες, διαπολιτισμικές ικανότητες).

⁽¹⁹⁾ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει διάφορες πηγές πληροφοριών που περιλαμβάνουν για τις καταγγελίες όπως το άμεσο κέντρο κλήσης της Ευρώπης, Eurojus, τα εθνικά SOLVIT κέντρα, τα ευρωπαϊκά καταναλωτικά κέντρα, το δίκτυο της επιχειρηματικής Ευρώπης και η πύλη της Ευρώπης σας.

⁽²⁰⁾ Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στο σύστημα πληροφόρησης της εσωτερικής αγοράς (Internal Market Information system – IMI), το οποίο ανέπτυξε η Επιτροπή για τη διευκόλυνση της αμοιβαίας ενημέρωσης των εθνικών διοικήσεων σχετικά με την κοινοτική νομοθεσία.

4.3.1.1. Η τρέχουσα προσέγγιση που ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη στήριξη της μεταφοράς της οδηγίας σε εθνικό επίπεδο φαίνεται πως αποδίδει και πρέπει να ενθαρρυνθεί περαιτέρω.

4.3.2. Όσον αφορά ορισμένες ειδικές πτυχές της οδηγίας για τις υπηρεσίες, η ελευθερία εγκατάστασης και οι διασυνοριακές δραστηριότητες αποτελούν βασικά συστατικά για τη δημιουργία του κατάλληλου περιβάλλοντος για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις ⁽²¹⁾.

4.3.2.1. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που ελήφθησαν από τους ενδιαφερόμενους φορείς φαίνεται ότι, παρά την ύπαρξη ad hoc μέτρων που διευκολύνουν τη σύσταση επιχειρήσεων σε άλλο κράτος μέλος, υπάρχουν ακόμα περιθώρια για βελτιώσεις.

4.3.3. Ένα άλλο ζήτημα που πρέπει να εξεταστεί είναι η προσέγγιση που πρέπει να υιοθετηθεί σε τομείς που δεν καλύπτονται επί του παρόντος από την οδηγία για τις υπηρεσίες.

4.3.3.1. Ορισμένοι τομείς, όπως οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, οι ηλεκτρονικές επικοινωνίες και οι οπτικοακουστικές υπηρεσίες ρυθμίζονται χωριστά, ενώ άλλοι τομείς δεν ρυθμίζονται σε κοινοτικό επίπεδο.

4.3.3.2. Στην τελευταία αυτή κατηγορία τομέων μπορεί να εμφανιστούν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών και, κατά συνέπεια, να προκληθούν εν δυνάμει απροσδόκητα κωλύματα. Συνεπώς, είναι ανάγκη να ενισχυθεί ο συντονισμός μεταξύ των εθνικών κυβερνήσεων με σκοπό να αποφευχθεί η υιοθέτηση αντικρουόμενων προσεγγίσεων επί συγκεκριμένων ζητημάτων που επηρεάζουν άμεσα το επιχειρηματικό περιβάλλον της ΕΕ.

4.3.4. Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι σήμερα, η διαχωριστική γραμμή μεταξύ αγαθών και υπηρεσιών γίνεται ολοένα και πιο δυσδιάκριτη. Για τον λόγο αυτό, η ορθή εφαρμογή της ελευθερίας της εγκατάστασης και των διασυνοριακών δραστηριοτήτων στις υπηρεσίες θα είναι επίσης εξαιρετικά ωφέλιμη για τη μεταποιητική βιομηχανία.

4.3.4.1. Ακόμη και εάν υπάρχει πλήρης και ορθή μεταφορά της οδηγίας για τις υπηρεσίες, τα ευρωπαϊκά όργανα και τα κράτη μέλη πρέπει να επιβλέπουν στενά τον τομέα για να εξετάσουν τα εκκρεμή θέματα και να αποτρέψουν την εμφάνιση νέων κωλυμάτων. Δεδομένου ότι η μεγαλύτερη πρόοδος έχει επιτευχθεί στην αγορά αγαθών όσον αφορά τη διαμόρφωση ίσων συνθηκών ανταγωνισμού, τα διδάγματα που μπορεί να αντληθούν από τον τομέα αυτό μπορούν να προσφέρουν πολύτιμα στοιχεία για τον καθορισμό του βέλτιστου τρόπου αντιμετώπισης των κωλυμάτων που συνεχίζουν να υπάρχουν στον τομέα των υπηρεσιών.

4.4. Η νέα προσέγγιση, η δέσμη 2008 για τα προϊόντα και η τυποποίηση

4.4.1. Η νέα προσέγγιση στο θέμα της τεχνικής εναρμόνισης και τυποποίησης ⁽²²⁾ και η εν εξελίξει αναθεώρησή της αποτελεί ένα από τα πιο απτά παραδείγματα επιτυχίας όσον αφορά την άρση των φραγμών στην ανταγωνιστικότητα εντός της εσωτερικής αγοράς.

⁽²¹⁾ ΕΕ C 221 της 8ης.9.2005, σελ. 11.

⁽²²⁾ Θεσπισθείσα το 1985, η νέα προσέγγιση στο θέμα της τεχνικής εναρμόνισης και τυποποίησης αποτελεί σταθμό στην κοινοτική νομοθεσία για την εσωτερική αγορά. Εγκρίθηκε ως μέσο αντιμετώπισης του σύνθετου νομοθετικού περιβάλλοντος που είχε προκύψει από ένα σύνολο λεπτομερών κανόνων που είχαν τεθεί για τη δημιουργία και την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς αγαθών.

4.4.2. Στο πλαίσιο της σημερινής κατάστασης, έχει εξαιρετική σημασία να διατηρηθεί η μέθοδος της νέας προσέγγισης και να αποφευχθεί η αναιρέση των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων μέσω κινήσεων με χαρακτηριστικά προστατευτισμού.

4.4.3. Αξίζει επίσης να αξιολογηθεί η εφαρμογή και χρήση της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να εξετασθεί ιδιαίτερα κατά πόσο μπορεί να διασφαλισθεί η βιώσιμη ανάπτυξη σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο. Επίσης, πρέπει να παρακολουθηθεί ο πραγματικός αντίκτυπος της «δέσμης 2008 για τα προϊόντα», που στόχο έχει τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της αμοιβαίας αναγνώρισης και να παρακολουθηθεί ο πραγματικός αντίκτυπος της «δέσμης 2008 για τα προϊόντα», που στόχο έχει τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της αμοιβαίας αναγνώρισης.

4.4.4. Ένας άλλος τομέας είναι η τυποποίηση, η οποία βασίζεται συνήθως σε εθελοντικά μέτρα και όχι στη νομοθεσία. Η αδιαμφισβήτητη συμβολή της τυποποίησης στην οικονομική ολοκλήρωση της Ευρώπης επισύρει την προσοχή σε ζητήματα που εκκρεμούν και τα οποία εξακολουθούν να εμποδίζουν τις προσπάθειες που καταβάλλονται στην εσωτερική αγορά καθώς και την ανταγωνιστική θέση της ΕΕ στην παγκόσμια σκηνή.

4.4.5. Σε άλλες περιπτώσεις, η έλλειψη προτύπων σε συγκεκριμένο τομέα δημιουργεί (νομικούς) φραγμούς, όπως στις δημόσιες συμβάσεις, όπου η έλλειψη συναίνεσης μεταξύ των φορέων της βιομηχανίας έχει αρνητικό αντίκτυπο στον ανταγωνισμό στη ΕΕ. Αυτό είναι π.χ. εμφανές όταν οι επιχειρήσεις αρχίζουν μια «μάχη προτύπων» για να καθιερώσουν ή να υπερασπίσουν μια μονοπωλιακή θέση στην αγορά, εις βάρος του ανταγωνισμού και της επιλογής των καταναλωτών. Στις περιπτώσεις αυτές, πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα παρέμβασης, σε επίπεδο ΕΕ, για να διευκολυνθεί μια συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών.

4.4.6. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ τονίζει την ανάγκη εντατικοποίησης των προσπαθειών τυποποίησης σε ορισμένους τομείς, όπως οι δημόσιες συμβάσεις, η πληροφορική και οι υπηρεσίες επικοινωνίας. Ωστόσο, για την αποφυγή στρεβλώσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας, είναι απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις όλων των σχετικών φορέων κατά τη θέσπιση ενός προτύπου. Εν προκειμένω, θα έπρεπε να ενθαρρυνθούν περαιτέρω εν εξελίξει πρωτοβουλίες όπως το έργο του NORMAPME (European Office of Crafts, Trades and Small and Medium-sized Enterprises for Standardisation – Ευρωπαϊκό Γραφείο Τυποποίησης για τη Βιοτεχνία και τις ΜΜΕ) σχετικά με την τυποποίηση και τις ΜΜΕ.

4.5. Ο περιορισμός των αδικαιολόγητων διοικητικών επιβαρύνσεων

4.5.1. Μια από τις κεντρικότερες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι το πρόγραμμα δράσης του 2007 σχετικά με τον υπολογισμό των διοικητικών επιβαρύνσεων, με σκοπό την απλούστευση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος για τις επιχειρήσεις.

4.5.1.1. Χρησιμοποιώντας το τυποποιημένο μοντέλο κόστους, το οποίο υιοθετήθηκε αρχικά στις Κάτω Χώρες, η ΕΕ βρίσκεται σήμερα στο στάδιο της οριστικοποίησης του υπολογισμού των επιβαρύνσεων που προκαλούνται από την κοινοτική νομοθεσία ⁽²³⁾.

⁽²³⁾ Η προσέγγιση αυτή –η οποία συχνά αποκαλείται «πάταξη της γραφειοκρατίας»– σκοπεύει στον προσδιορισμό και τον υπολογισμό όλων των διοικητικών επιβαρύνσεων για τις επιχειρήσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία της ΕΕ, προκειμένου να εξερευνηθούν λύσεις για τον περιορισμό των επιβαρύνσεων αυτών κατά 25 %.

4.5.1.2. Η συγκρότηση της ομάδας Stoiber –μιας ομάδας υψηλού επιπέδου αποτελούμενης από 15 εμπειρογνώμονες– για την υποβολή συγκεκριμένων προτάσεων όσον αφορά τον περιορισμό των επιβαρύνσεων, αποτελεί ένα ακόμη βήμα προς τη συγκεκριμενοποίηση της πρωτοβουλίας αυτής.

4.5.2. Το πρόγραμμα περιορισμού των διοικητικών επιβαρύνσεων κερδίζει επίσης ολοένα και περισσότερο έδαφος σε εθνικό επίπεδο και τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν ήδη δεσμευθεί να υπολογίσουν και να περιορίσουν τις διοικητικές επιβαρύνσεις σε εγχώριο επίπεδο.

4.5.2.1. Στο σημείο αυτό, είναι απολύτως απαραίτητος ο συντονισμός των εθνικών στρατηγικών υπολογισμού και περιορισμού σε ολόκληρη την Ευρώπη και μεταξύ της ΕΕ και του εθνικού επιπέδου για την επιτυχία της προσπάθειας και την αποφυγή πρόσθετων νομικών φραγμών.

4.6. Η αναγνώριση των τυπικών επαγγελματικών προσόντων

4.6.1. Για να λειτουργήσει αποτελεσματικά η εσωτερική αγορά, πέραν από την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών, πρέπει να ενθαρρυνθεί και η ελεύθερη κυκλοφορία των επαγγελματιών. Σύμφωνα με την απόφαση που ελήφθη στο Συμβούλιο Έρευνας όσον αφορά την κινητικότητα των ερευνητών, χρειάζεται να διευρυνθεί η εφαρμογή της ώστε να καλύψει και άλλες κατηγορίες επαγγελματιών.

4.6.2. Η αναγνώριση των τυπικών επαγγελματικών προσόντων εντός της ΕΕ είναι ένα σύνθετο ζήτημα που υπερβαίνει το ζήτημα των νομικών φραγμών· πρέπει να αντιμετωπιστεί διότι σε ορισμένες πτυχές του συνδέεται άμεσα με το πρόβλημα των (συγκεκριμένων) φραγμών στην εσωτερική αγορά.

4.6.3. Προσφάτως συντελέστηκε σημαντική πρόοδος στον τομέα αυτό με τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων, της αποκαλούμενης πέμπτης ελευθερίας, δηλαδή της κινητικότητας των ερευνητών. Η ΕΟΚΕ χαίρεται ένα σημαντικό βήμα πρόοδου.

4.7. Άλλες πρωτοβουλίες

4.7.1. Λόγω της διάρκειας και του κόστους των παραδοσιακών δικαστικών διαδικασιών, οι εναλλακτικοί μηχανισμοί διευθέτησης διαφορών αποτελούν πολύτιμη συμβολή για την επίλυση των διαφορών που προκύπτουν από διαπεριφερειακές δραστηριότητες.

4.7.1.1. Ωστόσο, λιγοστά στοιχεία είναι διαθέσιμα για την κατάσταση που επικρατεί ως προς τη χρήση και την πρόσβαση στα εργαλεία αυτά από τις επιχειρήσεις και τους πολίτες. Είναι θλιβερό το γεγονός ότι οι μη δεσμευτικές συστάσεις της Επιτροπής στον τομέα αυτό εφαρμόζονται μόνο από ένα μικρό αριθμό κρατών μελών.

4.7.1.2. Θα αξίζει να διερευνηθεί σε μεγαλύτερο βάθος το ζήτημα και να προσδιοριστούν τρόποι πρακτικής στήριξης και προώθησής του ως πρόσθετο μέσο για τον περιορισμό των υφιστάμενων κωλυμάτων και προβλημάτων.

4.7.2. Όταν λειτουργεί αποτελεσματικά, το δίκτυο SOLVIT δικαίως συγκεντρώνει εγκωμιαστικά σχόλια για την ικανότητά του να εξευρύνει γρήγορα λύσεις και να αποτρέπει την εμφάνιση πρόσθετων προβλημάτων. Κάθε κράτος μέλος πρέπει να διασφαλίζει ότι οι πόροι και το ανθρώπινο δυναμικό που έχουν διατεθεί στα εθνικά κέντρα ανταποκρίνονται δεόντως στις υπάρχουσες ανάγκες ⁽²⁴⁾ και ότι τα εμπλεκόμενα μέρη γνωρίζουν την ύπαρξη του δικτύου και τις λειτουργίες του.

4.7.3. Ο ρόλος του δικτύου Enterprise Europe Network (το οποίο αντικαθιστά το πρώην δίκτυο των ευρωπαϊκών κέντρων πληροφόρησης- ΕΚΠ) επιτελεί επίσης βασικό ρόλο όσον αφορά τη στήριξη, ιδίως των ΜΜΕ, και τη βελτίωση του περιβάλλοντος όπου αυτές δραστηριοποιούνται. Μάλιστα, το δίκτυο Enterprise Europe Network αποτελεί συχνά το πρόσωπο της Ευρώπης για τους φορείς στο τοπικό επίπεδο.

4.7.3.1. Σύμφωνα με προηγούμενες μελέτες ⁽²⁵⁾, ενώ το πρώην δίκτυο των ΕΚΠ συνήθως παρέχει ποιοτικές υπηρεσίες, οι μηχανισμοί

αναφοράς μεταξύ των κέντρων και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν λειτουργούν πάντοτε αποτελεσματικά. Θα έπρεπε να αξιολογηθεί εκ νέου η πτυχή αυτή και να ληφθούν επαρκή μέτρα παρέμβασης στις περιπτώσεις όπου το πρόβλημα εξακολουθεί να υπάρχει.

4.7.4. Οι καταγγελίες για τα νομικά κωλύματα μπορούν επίσης να υποβάλλονται απευθείας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτός ο πρόσθετος δίαυλος επικοινωνίας θα έπρεπε να προβληθεί επαρκώς.

4.7.5. Η σημερινή κατάσταση των πρωτοβουλιών αυτορρύθμισης και συρρύθμισης έχουν επίσης αντίκτυπο στο επιχειρηματικό περιβάλλον και μπορούν να συμβάλουν στην άρση των υφιστάμενων κωλυμάτων. Είναι επιθυμητή η εμβάθυνση της γνώσης σχετικά με την αυτορρύθμιση και τη συρρύθμιση, με στόχο τη διάδοση των βέλτιστων πρακτικών ⁽²⁶⁾.

Βρυξέλλες, 14 Μαΐου 2009,

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Mario SEPI

⁽²⁴⁾ ΕΕ C 77 της 31ης.3.2009, σελ. 15.

⁽²⁵⁾ Renda A., Schrefler L. and Von Dewall F. (2006), Ex post evaluation of the MAP 2001-2005 initiative and suggestions for the CIP 2007-2013, CEPS Studies.

⁽²⁶⁾ Η ΕΟΚΕ έχει συγκροτήσει μια βάση δεδομένων ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών αυτορρύθμισης και συρρύθμισης σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: <http://eesc.europa.eu/self-and-coregulation/index.asp>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Το ακόλουθο σημείο της γνωμοδότησης του ειδικευμένου τμήματος απορρίφθηκε κατόπιν της έγκρισης μίας τροπολογίας εκ μέρους της ολομέλειας, συγκέντρωσε ωστόσο περισσότερο από το ένα τέταρτο των εκπεφρασμένων ψήφων.

Σημείο 3.1

«Η ενιαία αγορά είναι μια δυναμική έννοια. Το περιεχόμενό της και η δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού για τους οικονομικούς παράγοντες της Ευρώπης καθορίζονται από τους κατάλληλους πολιτικούς στόχους της ΕΕ και τους εγγυάται η ευρωπαϊκή νομοθεσία. Εξάλλου, οι στόχοι και οι κανόνες υπόκεινται σε προσαρμογές με την πάροδο του χρόνου, εξαιτίας των μεταβαλλόμενων συνθηκών.»

Αιτιολογία

Βλ. γνωμοδότηση SOC/315.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Η τροπολογία υιοθετήθηκε με 125 ψήφους υπέρ, 76 κατά και 9 αποχές.
